НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ «КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ імені Ігоря Сікорського» ФАКУЛЬТЕТ ПРИКЛАДНОЇ МАТЕМАТИКИ

Кафедра системного програмування та спеціалізованих комп'ютерних систем

Розрахунково-графічна робота з дисципліни: «Бази даних і засоби управління»

Тема: «Створення додатку бази даних, орієнтованого на взаємодію з СУБД PostgreSQL»

> Виконала: студентка III курсу ФПМ групи КВ-13 Щербина Н. І.

> > Телеграм

Перевірив: Петрашенко А.В.

Постановка задачі

Метою роботи ϵ здобуття вмінь програмування прикладних додатків баз даних PostgreSQL.

Загальне завдання роботи полягає у наступному:

- 1. Реалізувати функції перегляду, внесення, редагування та вилучення даних у таблицях бази даних, створених у лабораторній роботі №1, засобами консольного інтерфейсу.
- 2. Передбачити автоматичне пакетне генерування «рандомізованих» даних у базі.
- 3. Забезпечити реалізацію пошуку за декількома атрибутами з двох та більше сутностей одночасно: для числових атрибутів у рамках діапазону, для рядкових як шаблон функції LIKE оператора SELECT SQL, для логічного типу значення True/False, для дат у рамках діапазону дат.
- 4. Програмний код виконати згідно шаблону MVC (модель-поданняконтролер).

Додаткова інформація

URL репозиторію з вихідним кодом та звітом - github.

Для написання програми використано мову програмування: Python 3.9.13, для реалізації взаємодії з базою даних — PostgreSQL, а для вимірювання часу при запиті пошуку — time.

Шаблон проектування: MVC.

Інформація про предметну галузь з лр№1

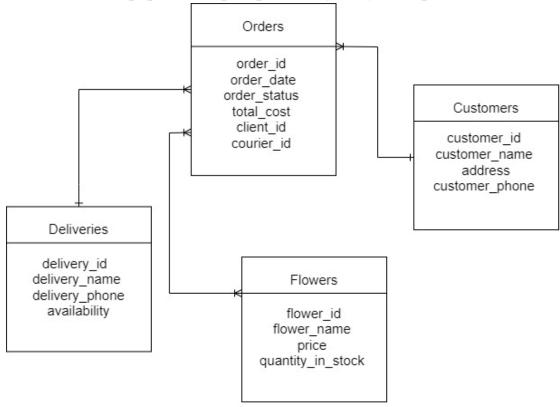

Рисунок 1 — Концептуальна модель предметної області «*Система управління замовленнями та доставкою квітів*».

Нотація: «Пташина лапка». Модель побудована засобами програми draw.io

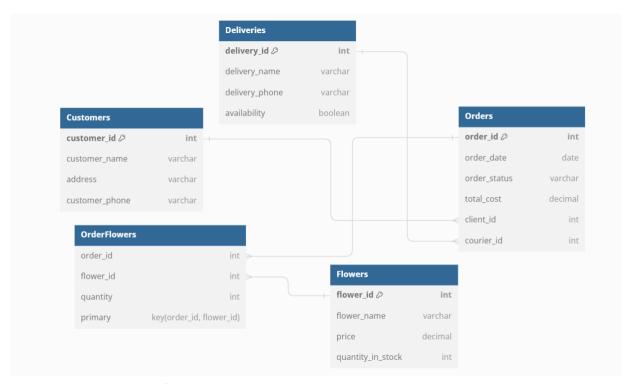

Рисунок 2 – Логічна модель БД « *Система управління замовленнями та доставкою квітів* »

Нотація: Модель побудована засобами dbdiagram.io.

Опис предметної галузі

Під час оформуванні обраної предметної галузі «Система управління замовленнями та доставкою квітів» було сформовано наступні сутності:

- Клієнт (Customers):

<u>Призначення</u>: Представляє інформацію про клієнтів, які роблять замовлення квітів.

<u>Атрибути</u>: customer_id (ідентифікатор клієнта), customer_name (ім'я клієнта), address (адреса клієнта), customer_phone (номер телефону клієнта).

- Замовлення (Orders):

<u>Призначення</u>: Зберігає дані про замовлення квітів, включаючи інформацію про клієнта, статус замовлення та загальну вартість.

<u>Атрибути</u>: order_id (ідентифікатор замовлення), order_date (дата замовлення), order_status (статус замовлення), total_cost (загальна вартість замовлення), client_id (ідентифікатор клієнта), courier_id (ідентифікатор кур'єра).

- Kyp' ϵ p (Deliveries):

<u>Призначення</u>: Представляє інформацію про кур'єрів, які доставляють замовлення квітів.

<u>Атрибути</u>: delivery_id (ідентифікатор кур'єра), delivery_name (ім'я кур'єра), delivery phone (номер телефону кур'єра), availability

- Квіти (Flowers):

<u>Призначення</u>: Містить інформацію про різні види квітів, які доступні для замовлення.

<u>Атрибути</u>: flower_id (ідентифікатор квіту), flower_name (назва квіту), price (ціна квіту), quantity_in_stock (кількість квітів на складі).

Зв'язки:

Клієнт може розміщувати багато замовлень, але кожне замовлення належить лише одному клієнту. (1:N - Клієнт і Замовлення)

Замовлення може містити багато продуктів, і це працює в іншу сторону. (N:M - Замовлення і Квіти)

Кожне замовлення обслуговується одним кур'єром, але кур'єр може доставляти багато замовлень. (1:N - Замовлення і Кур'єр)

Структура прорами та її опис

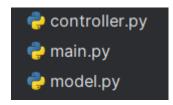

Рисунок 3 – структура програми

Структура проекту, що використовує шаблон проектування MVC (Model-View-Controller), включає наступні модулі:

- 1. **model.py**: Він взаємодіє з базою даних, виконуючи операції як SELECT, INSERT, DELETE, UPDATE, а також складніші операції. Цей модуль відповідає за роботу безпосередньо з даними.
- 2. **controller.py**: Тут розташовані основне та допоміжне меню для зручного управління базою даних. Він відповідає за логіку програми та координує взаємодію між моделлю та представленням.
- 3. **main.py**: Це головний файл, точка входу в програму, де відбувається підключення до бази даних та ініціалізація необхідних компонентів для початку роботи програми.

Такий підхід дозволяє розділити логіку програми на окремі компоненти, що сприяє більшій читабельності та розділення на частини коду.

Спеціальні методи виконання завдань у лабораторній роботі

- 1. **Вставка даних у таблицю (INSERT data in table)**: ця функція викликає операцію вставки інформації у базу даних.
- 2. **Редагування даних у таблиці (EDIT data in table)**: цей метод дозволяє змінювати вже існуючі дані у відповідній таблиці.
- 3. **Видалення даних з таблиці (DELETE data from table)**: вона викликає функцію для видалення конкретних даних із таблиці бази даних.
- 4. **Виведення рядків (PRINT rows)**: ця операція активує функцію виведення інформації з таблиці бази даних.

Додатковий метод, який реалізовано:

5. **Генерація випадкових даних (GENERATE random data)**: ця функція дає можливість користувачеві заповнювати таблицю або всю базу даних випадково згенерованими даними.

Кожна з цих функцій викликає допоміжну процедуру **select_table()**, що дозволяє користувачеві вибирати таблицю.

Також, існує метод для завдання 3:

6. **Пошук даних у таблицях (SEARCH data from tables)**: він викликає функцію для пошуку інформації в таблицях за атрибутами та здійснення з'єднання таблиць за ключем.

Демонстрація роботи

• Початок роботи

```
1. INSERT data in table
2. EDIT data in table
3. DELETE data from table
4. PRINT rows
5. GENERATE random data
6. SEARCH data from tables
0. Exit

Choose an option 1-6 or 0: 4
```

Рисунок 4 – старт програми

Завдання №1

• Запит на вставку

Лістинги

	, , ,	dia sinivikib ekpany	
deliveries_i	d delivery_nam	e delivery_phon	e availability
========	========	=========	========
1	Василь	111-222-3333	True
2	Степан	444-555-6666	False
5	Nadypyshka	090	False
7	aaa	aaa	True
8	а	а	True
9	а	а	True
10	934dc03a7	64b3858f0	False
11	82fad4739	9c53abbfc	False
12	43e89fddb	fe48ec751	False
13	58f40a48d	e9372b6ab	True
14	9b7ee1d1c	8cc40195f	True
15	Stas	0671234567	True

Рисунок 5 – початкова таблиця deliveries

```
Input data separated by comma
Table: deliveries. Input: delivery_name->text, delivery_phone->text, availability->boolean
Max, 0123456789, false
Data INSERTED successfully
```

Рисунок 6 – процес занесення даних

```
deliveries_id delivery_name delivery_phone availability
111-222-3333
1
            Василь
                                    True
2
           Степан
                       444-555-6666
                                    False
5
           Nadypyshka
                       090
                                    False
                                    True
           aaa
                       aaa
8
                                    True
                        а
            а
9
                                    True
           а
                        а
10
           934dc03a7
                       64b3858f0
                                     False
11
           82fad4739
                       9c53abbfc
                                     False
12
           43e89fddb
                       fe48ec751
                                     False
13
           58f40a48d
                       e9372b6ab
                                    True
14
           9b7ee1d1c
                       8cc40195f
                                    True
15
           Stas
                       0671234567
                                    True
16
                       0123456789
                                    False
            Max
```

Рисунок 7 – таблиця deliveries після вставки

```
customers_id customer_name address
                                      customer_phone
______ ____
           Олександр вул. Квіткова 65 123-456-7890
2
                    вул. Травнева 42/5 987-654-3210
           Валерія
Input data separated by comma
Table: customers. Input: customer_name->text, address->text, customer_phone->text
Олександр, вул. Сумська 25, 0123456789
Data INSERTED successfully
 customers_id customer_name address
                                       customer_phone
вул. Квіткова 65 123-456-7890
1
           Олександр
2
           Валерія
                       вул. Травнева 42/5 987-654-3210
3
                       вул. Сумська 25 0123456789
           Олександр
```

Рисунок 8 – таблиця customers до та після вставки

• Запит на видалення

Лістинги

```
def delete(table: str, key_name: str, key_val: str) -> bool:
    if connection is None or cursor is None:
        return False
    else:
        try:
            cursor.execute(f"""DELETE FROM public.\"{table}\" WHERE
{key_name} = \'{key_val}\';""")
            connection.commit()
        except Exception as _ex:
            print(f"Impossible to DELETE data from table {table}", _ex)
        return False
    return True
```

deliveries_i	d delivery_name	e delivery_phone	e availability
=========	=========	=========	========
1	Василь	111-222-3333	True
2	Степан	444-555-6666	False
3	Nadyshka	123	True
4	nadya	123	False
5	Nadypyshka	090	False
7	aaa	aaa	True
8	а	а	True
9	а	а	True
10	934dc03a7	64b3858f0	False
11	82fad4739	9c53abbfc	False
12	43e89fddb	fe48ec751	False

Рисунок 9 – початкова таблиця deliveries

```
Choose the table: 1
Enter id of row that you want to DELETE
'p' => print rows
'r' => return to menu
3
The row DELETED successfully
```

Рисунок 10 – процес запиту видалення

```
deliveries_id delivery_name delivery_phone availability
                            111-222-3333
1
              Василь
2
              Степан
                            444-555-6666
                                           False
              Nadypyshka
                            090
                                           False
                                           True
              aaa
                            aaa
8
                                           True
              а
9
                                           True
10
              934dc03a7
                            64b3858f0
                                           False
11
              82fad4739
                            9c53abbfc
                                           False
12
              43e89fddb
                            fe48ec751
                                           False
```

Рисунок 11 – результат видалення рядку у deliveries (з індексом 3 не існує)

orders_i	d order_date	e order_status	s order_cost	client_id	courier_id
=======	=======	=========	========	========	========
1	2023-09-12	В обробці	50.50	1	1
2	2023-09-13	Доставлено	75.25	2	2
3	2023-11-30	c3d772ea054	5058	1	5
4	2023-11-17	7353634b555	5795	1	9
5	2023-11-29	7771f0bf823	5137	2	11
6	2023-10-19	2807946bf48	7487	2	12

```
Enter id of row that you want to DELETE
'p' => print rows
'r' => return to menu
6
The row DELETED successfully
```

Рисунок 12 – видалення рядку у orders (з індексом 6 не існує після маніпуляцій)

• Запит на редагування

Лістинги

Рисунок 13 – процес редагування рядку у flowers (з індексом 2)

flowers_i	d flower_name	e price	quantity_in_stock
=======	========	=======	=======================================
1	Тюльпани	10.99	100
2	Хризантеми	13.99	40

Рисунок 15 – результат зміни рядка у flowers з індексом 2

```
'p' => print rows
'r' => return to menu
customers_id customer_name address
                                         customer_phone
            Олександр
                       вул. Квіткова 65 123-456-7890
            Валерія
                       вул. Травнева 42/5 987-654-3210
                       вул. Сумська 25 0123456789
            Олександр
                       вул. Ковалева 6 0987654321
            Катерина
Enter id of row that you want to UPDATE
'n' => next 15 rows
'b' => previous 15 rows
'r' => return to menu
If you don't want to UPDATE column -> write as it was
Input data separated by comma
Table: customers. Input: customer_name->text, address->text, customer_phone->text
Микола, вул. Кременчуцька 25, 099999999
UPDATED successfully
customers_id customer_name address
                                                    customer_phone
             Олександр
                           вул. Квіткова 65 123-456-7890
2
                            вул. Травнева 42/5
             Валерія
                                                  987-654-3210
3
                             вул. Кременчуцька 25 999999999
             Микола
             Катерина
                            вул. Ковалева 6
                                                   0987654321
```

Рисунок 16 – редагування рядка у customers з індексом 3

Завдання №2

• Запит на генерацію даних

Enter id of row that you want to UPDATE

Лістинги

Демонстрація знімків екрану

В запиті виконується вставка даних у таблицю на основі випадкових значень. Для таблиць внесено по доному рядку згенерованих даних.

Рисунок 17 – процес генерації

```
Input the data quantity to GENERATE: 1
Data GENERATED and INSERTED into table number 1 successfully
```

deliveries_	id delivery_n	ame delivery_p	hone availability
========	= =======	== =======	=== ========
1	Василь	111-222-333	3 True
2	Степан	444-555-666	6 False
5	Nadypyshka	090	False
7	aaa	aaa	True
8	а	а	True
9	а	а	True
10	934dc03a7	64b3858f0	False
11	82fad4739	9c53abbfc	False
12	43e89fddb	fe48ec751	False
13	58f40a48d	e9372b6ab	True
14	9b7ee1d1c	8cc40195f	True
15	Stas	0671234567	True
16	Max	0123456789	False
17	5c35cf9cc	6832fb1ab	True
deliveries i	d delivery nam	e delivery_phon	e availahility
==========		==========	
1	Василь	111-222-3333	True
2	Степан	444-555-6666	
5	Nadypyshka	090	False
7	aaa	aaa	True
8	а	а	True
9	а	a	True
10	934dc03a7	64b3858f0	False
11	82fad4739	9c53abbfc	False
12	43e89fddb	fe48ec751	False
12 13	43e89fddb 58f40a48d	fe48ec751 e9372b6ab	False True
13 14	58f40a48d 9b7ee1d1c	e9372b6ab 8cc40195f	True True
13 14 15	58f40a48d 9b7ee1d1c Stas	e9372b6ab 8cc40195f 0671234567	True True True
13 14 15 16	58f40a48d 9b7ee1d1c Stas Max	e9372b6ab 8cc40195f 0671234567 0123456789	True True True False
13 14 15	58f40a48d 9b7ee1d1c Stas	e9372b6ab 8cc40195f 0671234567	True True True

Рисунок 18 – таблиця Deliveries

```
orders_id order_date order_status order_cost client_id
         2023-09-12 В обробці
                                 50.50
                                                         1
         2023-09-13 Доставлено
                                 75.25
                                             2
         2023-11-30 c3d772ea054
                                 5058
         2023-11-17 7353634b555
                                 5795
                                             1
         2023-11-29 7771f0bf823
                                 5137
                                                         11
         2023-12-03 ab6864d7b40
                                 5046
                                                         13
```

orders_i	d order_date	e order_status	s order_cost	client_id	courier_id
=======	=======	=========	========	========	========
1	2023-09-12	В обробці	50.50	1	1
2	2023-09-13	Доставлено	75.25	2	2
3	2023-11-30	c3d772ea054	5058	1	5
4	2023-11-17	7353634b555	5795	1	9
5	2023-11-29	7771f0bf823	5137	2	11
7	2023-12-03	ab6864d7b40	5046	4	13
8	2023-11-19	41908fe62ef	5836	4	7

Рисунок 19 – таблиця Orders

flowers_	id flower_nam	ne price	quantity_in_stock
=======	= =======	: =======	=======================================
1	Тюльпани	10.99	100
2	Рожі	12.99	75
8	79260aa1f	15855	69
flowers_i	d flower_name	e price	quantity_in_stock
flowers_i	d flower_name	e price =======	quantity_in_stock ======
flowers_i ======= 1	d flower_nam ====================================	e price ======= 10.99	quantity_in_stock ======== 100
=======	========	=======	
1	======= Тюльпани	10.99	100
1 2	======= Тюльпани Рожі	10.99 12.99	100 75

Рисунок 20 – таблиця Flowers

customers_id customer_name address customer_phone						
========	= ========	====	========	=======================================		
1	Олександр	вул.	Квіткова 65	123-456-7890		
2	Валерія	вул.	Травнева 42/5	987-654-3210		
3	Олександр	вул.	Сумська 25	0123456789		
4	Катерина	вул.	Ковалева 6	0987654321		
customers_i	customers_id customer_name address customer_phone					
========	=========	=====	=========	=======================================		
1	Олександр	вул.	Квіткова 65	123-456-7890		
2	Валерія	вул.	Травнева 42/5	987-654-3210		
3	Олександр	вул.	Сумська 25	0123456789		
4	Катерина	вул.	Ковалева 6	0987654321		
5	7ac5847c7	b4439	9550f	194be128b		

Рисунок 21 – таблиця Customers

Завдання №3

• Запит на пошук даних

Лістинги

```
def search(tables: list[str], key: str, value: str) -> tuple:
    if connection is None or cursor is None:
        return ()
    try:
        request = f"""SELECT * FROM public.\"{tables[0]}\" as first INNER

JOIN public.\"{tables[1]}\" as second on first.\"{key}\" = second.\"{key}\"
WHERE {value}"""
        print(f"SQL request: {request}")
        start_time = time.time_ns()
        cursor.execute(request)
        rows = cursor.fetchall()
        run_time = time.time_ns() - start_time
    except Exception as _ex:
        print("Impossible to SEARCH data in database FLowers", _ex)
        return ()
    return rows, run_time
```

```
Choose an option 1-6 or 0: 6
Choose the first table
1. Deliveries
2. Orders
3. Flowers
4. OrderFlowers
5. Customers
0. menu
Choose the table: 3
Choose the second table
1. Deliveries
2. Orders
3. Flowers
4. OrderFlowers
5. Customers
0. menu
```

Рисунок 22 — виконується об'єднання двох таблиць та пошук у них за трьома атрибутами

Рисунок 23 – результат пошуку

Завдання №4

Код модулю "model.py"

```
import psycopg2
connection = None
         connection = psycopg2.connect(
         cursor = connection.cursor()
        cursor.close()
        connection.close()
{data[2]});""")
order_status, total_cost, client_id, courier_id) \
VALUES (\'{data[0]}\', \'{data[1]}\',
\'{data[2]}\');<mark>""")</mark>
```

```
VALUES (\'{data[0]}\', {data[1]});""")
           cursor.execute(f"""INSERT INTO
ASC limit {quantity} offset {offset};""")
{table + " id"} \
                       ASC limit {quantity} offset {offset};""")
  return cursor.fetchall()
```

```
{id1};""")
                    \'{data[1]}\', customer phone = {data[2]} WHERE
customers id = \{id1\};"""
           print("Impossible to UPDATE data into table", ex)
```

Це модуль, що дозволяє взаємодіяти з базою даних у програмі. Він використовує бібліотеку psycopg2 для здійснення запитів. Містить функції для з'єднання та від'єднання від бази даних, вставки, видалення, вибірки, оновлення даних у таблицях, а також для генерації та пошуку інформації.

- 1. **connect**(): Ця функція намагається здійснити з'єднання з базою даних.
- 2. **disconnect**(): Відповідно, ця функція намагається відключитись від бази даних після завершення роботи.
- 3. insert(choice, data): Вставляє дані у таблицю за номером choice зі списку data.
- 4. **delete(table, key_name, key_val)**: Намагається видалити рядок з таблиці **table**, де значення ключа **key_name** дорівнює **key_val**.
- 5. select_by_key(table, key_name, key_val): Вибирає дані з таблиці table, де значення ключа key_name дорівнює key_val.
- 6. **select_by_table(table, quantity, offset)**: Витягує дані з таблиці **table** та сортує їх у порядку зростання за первинним ключем, можливо, з параметрами кількості **quantity** та зсувом **offset**.

- 7. **update**(**choice**, **data**, **id1**, **id2**): Змінює дані в таблиці **choice** на дані зі списку **data** для рядка з первинним ключем, що дорівнює **id**, або, якщо первинний ключ складений, то з ключами **id1** та **id2**.
- 8. **generate(choice, count)**: Генерує дані і намагається вставити їх в таблицю **choice count** разів.
- 9. **search(tables, key, value**): Пошук та об'єднання даних з таблиць, де значення **key** дорівнює **value**.

Кожна з цих функцій відповідає за певну операцію в базі даних та надає можливість взаємодіяти з даними відповідного типу.